

TÕRVA JA KOORKÜLA JÄRVEDE LINNUSTIKUST

Rein M i k k

Pokardi, Tõrva, Valga maakond, EE-2532

Kolmel aastal tegin vaatlusi 26 Tõrva ja Koorküla järvel. Eesmärgiks oli üles märkida kuuldud ja nähtud linnud, kelle elupaigaks on vesi, roostik ja soostunud kaldad. Lisaks märkisin üles linnud, kes valisid elupaigaks järve kaldavööndi umbes 50 meetri piires.

Loenduse ajaks oli ajavahemik 28. maist 24. juunini. Juunikuu alguspoolele jäi valik seetõttu, et siis õnnestub juba näha avaveel sõtkaste ja sinikael-partide pesakondi. Järvedele tegin ringi peale võimalikult veepiiri lähedalt, et ajada veelindude pesakonnad avaveele. Loendus algas päikesetõusuga ja lõppes umbes kell 8 hommikul.

26-st järvest 15 asuvad metsas, 8 kultuurmaastikul, 2 linnas ja 1 rabas. Järvede kaldajoone kogupikkus on umbes 30 km.

Kolmel aastal kohtasin kokku 96 liiki linde. Huvitavamateks pean järvekauri Märdi järvel ja Koorküla Valgjärvel, väikehuiku Kuulja järvel, taita Patküla Mudajärvel ja jäälindu Koorküla Valgjärvel. Üllatas, et 15 järvel oli kokku 106 paari kõrkja-roolinde.

Vee-, soo- ja roostikulinde oli kokku 21 liiki 167 paariga (1991. aastal 17 liiki 42 paariga, 1992. a. 15 liiki 65 paariga, 1993. a. 13 liiki 60 paariga).

Järvede ääres kohtasin veel järgmisi linde: järvekaur, hallhaigur, piilpart, punapea-vart, tuttvart, sookurg, naerukajakas, kalakajakas, jõgitiir.

Sõtkast kohtasin kokku 19 järvel, neist üheksal vaatlesin ka poegi. Sinikael-parti kohtasin 17 järvel, poegi nägin kümnel. Kõrkja-roolindu kohtasin 15 järvel, hallhaigrut 14, rootsiitsitajat 8, metstildrit, naerukajakat ja kalakajakat 4, punapea-varti 3, järvekauri, piilparti ja jõgitiiru 2, tuttvarti, väikehuiku, taita, sookurge, liivatüllu, vihitajat, jäälindu, tiigi- ja rästas-roolindu ühel järvel.

Tabel 1. Vee-, soo- ja roostikulindude esinemine vaatlusalal (paarides) eri aastatel.

Table 1. Occurrence of bird species associated with water-bodies (pairs) in different years.

Liik / Species	1991	1992	1993	Liik / Species	1991	1992	1993
Sinikael-part	8	3	8	Sõtkas	5	8	4
Väikehuik	1	-	-	Täit	1	1	-
Liivatüll	-	1	2	Metstilder	2	4	-
Vihitaja	1	1	-	Jäälind	1	-	-
Kõrkja-roolind	31	40	35	Tiigi-roolind	-	1	2
Rästas-roolind	1	1	-	Rootsiitsitaja	2	6	8

Metsa- ja kultuurmaastikulinde oli 75 liiki.

Järgmistel aastatel oleks vaja jätkata vaatlusi kuuel huvitavamal järvel. Need on: Koorküla Valgjärv, Kuulja järv, Märdi järv, Nihu järv, Pikre järv ja Vilgjärv.

Alljärgnevalt on toodud vaatlusala linnustik järvede kaupa (sulgudes on antud järve pindala ja paiknemine: linnas - L, kultuurmaastikus - K, metsas - M, rabas - R). Linnuliigi järele on märgitud loendustulemus paarides vastavalt aastatel 1991/1992/1993.

Jääva järv (2,2 ha; K). Kohatud 31 liiki, neist veelinde 4.

Sinikael-part - 0/0/1, sõtkas - 1/2/1, kõrkja-roolind - 1/0/0.

Kohatud veel hallhaigrut.

Kadastiku järv (7,2 ha; M). Kohatud 32 liiki, neist veelinde 5.

Sõtkas 0/1/0, kõrkja-roolind - 2/1/1, rootsiitsitaja 0/1/0.

Kohatud veel piilparti ja hallhaigrut.

Kiisjärv (2,6 ha; M). Kohatud 16 liiki, neist veelinde 2.

Sinikael-part 0/0/1. Kohatud veel hallhaigrut.

Koorküla Linaleojärv (0,7 ha; M). Kohatud 16 liiki, neist veelinde 1.

Kohatud hallhaigrut.

Koorküla Mudajärv (0,6 ha; M). Kohatud 12 liiki, neist veelinde 1.

Kohatud sinikael-parti.

Koorküla Valgjärv (44,1 ha; K). Kohatud 53 liiki, neist veelinde 10.

Sinikael-part - 3/0/0, metstilder - 0/1/0, vihitaja - 1/1/0, jäälinde - 1/0/0, kõrkja-roolind - 1/0/2. Kohatud veel järvekauri, hallhaigrut, kalakajakat ja jõgitiiru.

Kuulja järv (7,5 ha; K). Kohatud 34 liiki, neist veelinde 9.

Sinikael-part - 2/2/1, sõtkas - 1/0/1, väikehuik - 1/0/0, kõrkja-roolind 8/8/5, tiigi-roolind - 0/1/2, rästas-roolind - 1/0/0, rootsiitsitaja 0/1/1. Kohatud veel hallhaigrut ja naerukajakat.

Laanemetsa järv (3,8 ha; M). Kohatud 27 liiki, neist veelinde 3.

Sinikael-part - 1/0/0, kõrkja-roolind - 1/1/3. Kohatud veel sõtkast.

Lasa järv (8,5 ha; M). Kohatud 21 liiki, neist veelinde 3.

Sinikael-part - 0/0/1, sõtkas - 0/0/1. Kohatud veel hallhaigrut.

Märdi järv (18,3 ha; R). Kohatud 32 liiki, neist veelinde 11.

Liivatüll - 0/1/1. Kohatud veel järvekauri, piilparti, sinikael-parti, punapea-varti, tuttvarti, sõtkast, rüüta, mudatildrit, naerukajakat ja kalakajakat.

Nihu järv (6,5 ha; M). Kohatud 24 liiki, neist veelinde 5.

Sõtkas - 0/0/1, metstilder - 1/1/0, kõrkja-roolind - 5/3/5, rootsiitsitaja - 0/0/2. Kohatud veel sinikael-parti.

Nihu Mudajärv (0,8 ha; M). Kohatud 22 liiki, neist veelinde 5.

Sinikael-part - 0/0/1, sõtkas - 0/1/0, kõrkja-roolind - 1/1/0. Kohatud veel hallhaigrut ja sookurges.

Nihu Väikejärv (1 ha; M). Kohatud 16 liiki, neist veelinde 2.

Kõrkja-roolind - 1/2/2. Kohatud veel sõtkast.

Patküla järv (2,2 ha; K). Kohatud 28 liiki, neist veelinde 5.

Sõtkas - 0/1/0, kõrkja-roolind - 0/0/1, rootsiitsitaja - 0/1/1. Kohatud veel sinikael-parti ja naerukajakat.

Patküla Mudajärv (0,3 ha (autori hinnang); K). Kohatud 17 liiki, neist veelinde 3.

Sõtkas - 2/1/0, tait - 1/1/0. Kohatud veel sinikael-parti.

Petajärv (3,6 ha; K). Kohatud 30 liiki, neist veelinde 3.

Kohatud hallhaigrut, sinikael-parti ja sõtkast.

Piiri järv (2,2 ha; M). Kohatud 19 liiki, neist veelinde 2.

Kohatud punapea-varti ja sõtkast.

Pikrejärv (12,5 ha; K). Kohatud 47 liiki, neist veelinde 6.

Sõtkas - 0/1/1, kõrkja-roolind - 6/6/5, rootsiitsitaja - 0/1/1.

Kohatud veel hallhaigrut, jõgitiiru ja kalakajakat.

Riiska järv (4,9 ha; L). Kohatud 16 liiki, neist veelinde 1.

Kohatud sinikael-parti.

Roksi järv (3,1 ha; M). Kohatud 27 liiki, neist veelinde 3.

Kõrkja-roolind - 2/4/3, rootsiitsitaja - 0/0/1. Kohatud veel hallhaigrut.

Saudikjärv (1,5 ha; M). Kohatud 19 liiki, neist veelinde 1.

Metstilder - 1/0/0.

Upruse järv (2 ha; K). Kohatud 30 liiki, neist veelinde 3.

Kõrkja-roolind - 1/5/2, rootsiitsitaja - 0/1/2. Kohatud veel hallhaigrut.

Udsu järv (6,2 ha; M). Kohatud 29 liiki, neist veelinde 4.

Sinikael-part - 1/0/1. Kohatud veel hallhaigrut, sõtkast ja kalakajakat.

Vanamõisa järv (2 ha; L). Kohatud 25 liiki, neist veelinde 6.

Sinikael-part - 1/0/1, kõrkja-roolind - 0/0/1. Kohatud veel hallhaigrut, punapea-varti, sõtkast ja naerukajakat.

Vilgjärv (2,6 ha; M). Kohatud 32 liiki, neist veelinde 4.

Sinikael-part - 0/1/1, sõtkas - 1/2/0, metstilder - 0/1/0, kõrkja-roolind - 0/1/0.

Virtsjärv (9,2 ha; M). Kohatud 28 liiki, neist veelinde 4.

Kõrkja-roolind - 2/8/5, rästas-roolind - 0/1/0, rootsiitsitaja - 1/0/0.

Kohatud veel sõtkast.

Birds of the lakes of Tõrva and Koorküla

Counting results of birds at the lakes of Tõrva and Koorküla (county of Valga) in the period of 28 May till 24 June are presented. 26 lakes were studied. Counts started at sun rise and ceased about 8 a.m. All the birds inhabiting open water, reed and water-logged areas, as well as those located within 50 m distance of the coastline were located. 96 species of birds were recorded in three years of observation. The most interesting ones were *Gavia arctica*, *Porzana parva*, *Gallinula chloropus* and *Alcedo atthis*. There were 21 species of water, march and reed birds with 167 breeding pairs. *Bucephala clangula* and *Anas platyrhynchos* were the most widely distributed water birds (recorded in 19 lakes and 17 lakes, respectively).

